

Geert Bourgeois

Waarom een federale kieskring niet werkt

De Standaard, 25 oktober 2007

Geert Bourgeois zet zijn bezwaren tegen een federale kieskring op een rij. 'Wie federale kieskring zegt, zegt federale kiesprogramma's. Maar het is niet zonder reden dat er in dit land geen federale partijen meer bestaan.'

De invoering van een federale kieskring duikt geregeld op als 'zoenoffer' dat aan de Franstaligen zou moeten worden gebracht in ruil voor de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde. Het idee werd gelanceerd door MR-leider Didier Reynders, maar ook sommige Vlaamse politici en bepaalde Vlaamse academische kringen zijn het genegen. Dat de Franstaligen voor zijn, hoeft niet te verwonderen. Met een federale kieskring kunnen ze niet enkel stemmen ronselen in Halle-Vilvoorde, maar in heel Vlaanderen. Een federale kieskring breidt het probleem Brussel-Halle-Vilvoorde de facto uit tot heel Vlaanderen. BHV oplossen door in te stemmen met een federale kieskring, een super BHV, zou dus voor de Vlamingen neerkomen op het sluiten van een wel hoogst onevenwichtige deal. De slogan 'meer België' komt neer op 'meer francophonie'.

Maar er is meer. De invoering van een federale kieskring staat haaks op de grondwettelijke indeling van dit land in taalgebieden én op de maatschappelijke realiteit. Dagelijks kunnen we vaststellen dat Vlaanderen en Wallonië twee aparte werelden zijn. Het zijn twee afzonderlijke democratieën en publieke culturen met een eigen taal, eigen media, interessesferen, beleidsvoorkeuren, gevoeligheden en ga zo maar door. Met een federale kieskring draaien we de klok terug. Moet de politiek zich dan niet aanpassen aan de samenleving, in plaats van omgekeerd?

Welke burgers vragen vandaag een federale kieskring? Enkel wat politici en academici zijn ermee begaan. Vooral deze laatsten geven bovendien schaamteloos toe dat zij het democratisch kiessysteem willen aanpassen in functie van een politiek ideologische doelstelling, namelijk méér België en minder Vlaanderen. Wie federale kieskring zegt, zegt ook federale kiesprogramma's. Want je kunt niet naar de 'federale' kiezer stappen zonder dat je die een of ander federaal kiesprogramma kan voorleggen. Dit veronderstelt op zijn beurt dat Waalse en Vlaamse partijen kiesallianties aangaan. Hoe zullen de inhoudelijke tegenstellingen opgelost worden? Wat wordt het standpunt van bijvoorbeeld de liberale alliantie van Open VLD en MR/FDF over de Vlaamse Rand en de grenzen van Brussel. Of hoe zal het programma van de socialistische alliantie PS/SP.A eruit zien over het arbeidsmarktbeleid, de schorsing van werklozen of nog, defensie? Het is niet zonder reden dat er in dit land geen federale partijen meer bestaan. De unitaire partijen van weleer zijn zonder uitzondering (de Parti Socialiste Belge - Belgische Socialistische Partij als laatste in de rij) roemloos aan interne twisten ten onder gegaan.

Interne twisten die steevast het gevolg waren van een fundamenteel andere kijk op politiek, economie en samenleving.

Sommige Vlaamse academici verdedigen het idee van een federale kieskring met het argument dat die de federale politici een grotere legitimiteit zou bezorgen. In een federale kieskring zouden bepaalde gekozenen immers verantwoording moeten afleggen aan alle Belgische kiezers, terwijl nochtans de andere gekozenen, van dezelfde partij, slechts tegenover de kiezers van hun provinciale kieskring verantwoording verschuldigd zouden zijn. Maar als we deze redenering doortrekken, zouden we tegelijk alle provinciale kieskringen moeten afschaffen en voor de federale verkiezingen alleen nog een federale kieskring mogen overhouden. Want enkel politici die door alle Belgen kunnen verkozen worden zijn in deze logica legitiem verkozen. Is het dit wat de voorstanders finaal voor ogen hebben? Trouwens, wie zich absoluut geroepen voelt om democratische verantwoording af te leggen in het andere landsdeel, kan dat vandaag ook. Elke Belg is vrij om te kandideren in een kieskring naar keuze. Waar wachten sommigen nog op?

De verdedigers van een federale kieskring zien nog iets over het hoofd: de afstand tussen de burger en de politiek zou in een federale kieskring gigantisch zijn, het democratisch deficit navenant. Nochtans is het precies dat democratisch deficit dat de pleitbezorgers van een federale kieskring zeggen te willen bestrijden. De remedie is erger dan de kwaal. De kloof tussen burger en politiek zou in een federale kieskring niet enkel gecreëerd worden door de letterlijke, maar ook en vooral door de figuurlijke afstand tussen kiezer en gekozene. De Belgische politiek bestaat tot nader order nog wel, toch in naam. Maar de processie van Echernach van het federale formatieberaad bewijst dagelijks dat Belgische politiek synoniem is voor besluiteloosheid en patstelling. België en goed bestuur, gedurfde keuzes maken, gaan niet samen. Intussen staat de wereld niet stil en missen we, Vlamingen zowel als Walen, dagelijks kansen. De enige manier om die kansen te kunnen grijpen, is meer Vlaanderen, meer Wallonië en minder België.

Geert Bourgeois (N-VA) is Vlaams minister www.standaard.be/coalitie07